

**Заклад вищої освіти
«ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»**

**ІНСТИТУТ ФІЛОЛОГІЇ ТА МАСОВИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ТУРИЗМУ, ДОКУМЕНТНИХ ТА МІЖКУЛЬТУРНИХ
КОМУНІКАЦІЙ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор
з освітньої діяльності

_____ Оксана КОЛЯДА
«29» серпня 2024 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК1.14 Геополітика

(шифр і назва навчальної дисципліни)

освітня програма «Туризм»

(назва освітньої програми)

освітнього рівня перший (бакалаврський)

(назва освітнього рівня)

галузь знань 24 Сфера обслуговування

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність(ності) 242 Туризм

(шифр і назва спеціальності(тей))

Інститут філології та масових комунікацій

Обсяг, кредитів: 4

Форма підсумкового контролю: залік

Київ – 2024 рік

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА	
Викладач	Доценко Анатолій Іванович доктор географічних наук, професор кафедри туризму, документних та міжкультурних комунікацій
Профайл викладача	https://vo.uu.edu.ua/user/profile.php
Канали комунікації	<i>Електронна пошта: Anatolii dotsenko@ukr.net</i> <i>Вайбер, телеграм: +380637273831</i>
Матеріали до курсу розміщені на сайті Інтернет-підтримки освітнього процесу https://vo.uu.edu.ua/ за адресою	https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=16244

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній / освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		Форми здобуття освіти
		денна
Загальний обсяг кредитів - 4	Галузь знань: 24 Сфера обслуговування	Вид дисципліни: обов'язкова
	Спеціальність: 242 туризм і рекреація	Цикл підготовки: професійний
Модулів – 1		Рік підготовки
Змістових модулів - 2		2-й
	Мова викладання, навчання та оцінювання: українська	Семестр:
		3-й
Загальний обсяг годин – 120		Лекції:
		22 год
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти: аудиторних - 3 самостійної роботи здобувача освіти - 6	Освітній ступінь/освітньо-професійний ступінь: бакалавр	Практичні:
		22 год
		Самостійна робота:
		76 год
		Вид семестрового контролю: залік

Програма дисципліни виконується в повному обсязі не залежно від форми здобуття освіти.

Аудиторне навантаження заочної форми здобуття освіти становить:

1-2 курси навчання ОС «бакалавр» і «молодший бакалавр», ОПС «фаховий молодший бакалавр» та ОКР «молодший спеціаліст» – 20% від аудиторного навантаження денної форми здобуття освіти;

3-4 курси ОС «бакалавр», 1-2 курси ОС «магістр» – 25% від аудиторного навантаження денної форми здобуття освіти.

Здобувачі освіти заочної форми здобуття освіти мають виконати 100% програми

дисципліни, тобто виконати всі практичні, лабораторні, контрольні роботи, заплановані програмою дисципліни, і прикріпити їх на платформу Інтернет-підтримки освітнього процесу Moodle, а теоретичний матеріал опанувати за наявними матеріалами до лекцій (за винятком вступної ознайомчої лекції). під час сесії для заочної форми здобуття освіти проводять вступні лекції, консультації та контрольні заходи (заліки та іспити).

Задля підтримки здобувачів освіти заочної форми для здобуття ними всіх запланованих освітньою програмою компетентностей і програмних результатів навчання університет надає додаткову можливість бажаючим здобувачам освіти заочної форми доєднатись за розкладом до аудиторних занять здобувачів освіти денної форми.

2. Передреквізити та постреквізити навчальної дисципліни

ПЕРЕДРЕКВІЗИТИ

Навчальна дисципліна «Геополітика» викладається студентам 4-го курсу, які завершують підготовку бакалаврського курсу зі спеціальності «Туризм». Серед дисциплін, які вони вивчали і знання яких можуть їм знадобитись при вивченні цієї дисципліни слід зазначити «туристичне країнознавство», «Історія туризму», «Активний туризм та безпека туристичної діяльності».

ПОСТРЕКВІЗИТИ

Знання з дисципліни «Геополітика» знадобляться випускникам у їх практичній роботі у сфері міжнародного туризму. Якщо деякі з випускників захочуть вчитися на освітньому рівні «магістр».

3. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни «Геополітика» є формування у здобувачів освіти-бакалаврів системи знань щодо теоретико-методологічних та прикладних напрямів і закономірностей розвитку геополітичних процесів у країнах та регіонах світу.

Об'єктом вивчення є держави та регіони світу.

Предметом навчальної дисципліни є пізнання тенденцій та закономірностей розвитку геополітичних процесів та формування геополітичних центрів світу.

Завдання. Для досягнення зазначеної мети нами було сформульовано та вирішено такі завдання:

- визначити об'єкт, предмет і методи дослідження науки «Геополітика»;
- окреслити чинники та оцінити їх вплив на розвиток геополітичних процесів у світі;

- виявити тенденції та закономірності розвитку геополітичних процесів у країнах та регіонах світу;
- сформулювати сучасні геополітичні вектори розвитку України в контексті світових територіально-політичних процесів.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Формулювання результатів навчання з дисципліни «Геополітика» базувалося на результатах навчання, визначених освітньою програмою, у напрямку їхньої деталізації.

Формулювання результатів навчання виходить із необхідності отримання здобувачами освіти базових знань з питань формування та використання туристичного потенціалу країн світу, які потрібні їм на старших курсах при вивченні системи дисциплін із туризму.

В результаті вивчення даної навчальної дисципліни здобувачі освіти повинні:

знати:

- основні поняття, категорії та види геополітики;
- форми державного правління та устрою держав світу;
- геополітичну організацію та структуру сучасного світу;
- геополітичні вектори розвитку провідних євразійських та американських держав;
- геополітичні пріоритети розвитку української держави.

уміти:

- вирізняти сутність геополітичних ідей провідних вчених;
- аналізувати тенденції розвитку геополітичних процесів у сучасному світі.

Загальні програмні компетентності у відповідності до дисципліни:

1. Володіння основами знань фундаментальних наук в обсязі, необхідному для освоєння загально-професійних дисциплін.
2. Здатність до аналізу, синтезу та до застосування знань на практиці.
3. Здатність здійснювати пошук та аналізувати інформацію з різних джерел, володіти дослідницькими навичками.

Спеціальні (фахові) програмні компетентності у відповідності до дисципліни:

1. Володіння знаннями з обчислювальної техніки та програмування, навичками роботи з комп'ютером для вирішення задач спеціальності;

використання сучасних інформаційних систем, технологій і прикладних програм формування, просування і реалізації туристичних послуг; застосування систем управління базами даних у сфері туризму.

2. Володіння та використання сучасних комп'ютерних та комунікативних технологій у туризмі.
3. Уміння досліджувати проблему та визначати обмеження, у тому числі зумовлені проблемами сталого розвитку, впливу на навколишнє середовище та безпеку життєдіяльності.

Програмні результати навчання у відповідності до дисципліни:

1. Застосовувати засоби обробки, аналізу, систематизації інформації, узагальнювати вітчизняний та зарубіжний досвід у сфері туризму, використовуючи методи та сучасні технічні засоби інформаційних технологій.
2. Застосовувати набуті знання з інноваційних технологій в туристичному бізнесі.
3. Використовувати професійні знання й практичні навички для вирішення практичних завдань у сфері туризму.

Рядок дисципліни в «Матриці відповідності загальних програмних компетентностей компонентам освітньої програми»

	ЗК1	ЗК3	ЗК6	ЗК7	ЗК9	ЗК14	ЗК15
ОК 1.14	+	+	+	+	+	+	+

Рядок дисципліни в «Матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми»

	СК2	СК4	СК8	СК9	СК10	СК15	СК16
ОК 1.14	+	+	+	+	+	+	+

Рядок дисципліни в «Матриці забезпечення програмних результатів навчання (ПНР) відповідними компонентами освітньої програми»

	ПРН1	ПРН3	ПРН4	ПРН7	ПРН8	ПРН14	ПРН17
ОК 1.14	+	+	+	+	+	+	+

5. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план

	Розподіл годин за видами робіт	Форми і методи контролю знань
	Денна форма	

Назва	всього	у тому числі		самост. робота	
		лекції	практ. робота		
Змістовий модуль 1. Основи теорії геополітики					
Тема 1. Наукові основи геополітики	12	2	2	8	AP CP
Тема 2. Історія розвитку ідей та шкіл геополітики	12	2	2	8	AP CP
Тема 3. Держава як геопросторова політична система	10	2	2	6	AP CP
Тема 4. Геополітична організація та структура сучасного світу	10	2	2	6	AP CP
Разом зі змістовим модулем 1	44	8	8	28	
Змістовий модуль 2. Геополітичні процеси у світовому просторі					
Тема 5. Євразія у світовому геополітичному просторі	11	2	2	7	AP CP
Тема 6. Америка та Африка у світовому геополітичному просторі	11	2	2	7	AP CP
Тема 7. Історія української геополітичної думки	11	2	2	7	AP CP
Тема 8. Становлення геополітики в Україні	11	2	2	7	AP CP
Тема 9. Україна в Євразійському геополітичному просторі XXI століття	11	2	2	7	AP CP
Тема 10. Африканські вектори геополітики України	10	2	2	6	AP CP
Тема 11. Латиноамериканські вектори геополітики України	11	2	2	7	AP CP

Разом за змістовим модулем 2	76	14	14	48	
Всього	120	22	22	76	

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. За джерелами інформації

При викладанні дисципліни передбачається використання як головних, так і додаткових методів навчання. Головним, звичайно, буде традиційна лекція.

Як додаткові методи мають бути бесіди, розповіді, пояснення тощо, з допомогою яких можна розтлумачити деякі складні для сприйняття процеси, чи явища.

Як наочні методи будуть використовуватися фотоальбоми найвідоміших пам'яток природи, історії, культури та архітектури країн світу.

2. За логікою передачі та сприйняття навчальної інформації.

Передбачається застосовувати традиційні методи сприйняття навчальної інформації:

- Аналізу та синтезу;
- Логічного мислення;
- Індукції та дедукції.

3. За ступенем самостійності мислення.

Щодо самостійності мислення, то краще використовувати репродуктивні, пошукові та дослідницькі методи.

4. За ступенем керування навчальною діяльністю.

Що стосується ступеня керування навчальною діяльністю, то, на наш погляд, здобувачам освіти слід навчатися під керівництвом викладача, а в деяких випадках самостійно вдома чи працювати в бібліотеці з підручниками або навчальними посібниками.

2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності

Слід створювати ситуації зацікавленості або пізнавальної новизни (метод цікавих аналогій тощо).

3 Інклюзивні методи навчання

1. Методи формування свідомості (бесіда, пояснення, лекція).
2. Методи організації діяльності (вправи, приклад, привчання).

7. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Дана навчальна дисципліна оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається з одного модуля, що поділяється на два змістових модуля.

Результати навчальної діяльності оцінюються за 100-бальною шкалою у кожному семестрі.

За результатами поточного, модульного та семестрового (підсумкового) контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.

Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру.

Семестровий (підсумковий) контроль включає виставлення оцінки здобувачами освіти, які опрацювали теоретичні теми, засвоїли їх практично та мають позитивні результати, тобто мають необхідну кількість балів.

Загальні критерії оцінювання здобувачів освіти, які за чотирьох-бальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») отримали відповідну оцінку, подано у нижченаведеній таблиці.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу здобувача освіти на практичних заняттях.

Реферативні роботи, які виконує здобувач освіти за визначеною тематикою, обговорюються на практичних заняттях.

Модульний контроль знань здобувачів освіти здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Засобами оцінювання результатів навчання можуть бути: екзамен, тести, реферати, виступи на наукових конференціях.

1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні заняття, передбачені навчальною програмою; за звання основної та

	додаткової літератури; за вияв творчості у розумінні і використанні набутих знань та умінь.
«добре»	Ставиться за вияв здобувачем освіти повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань, але у відповіді здобувача освіти наявні незначні помилки.
«задовільно»	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхневу обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але здобувач освіти спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	Виставляється здобувачу освіти, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхнева, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться здобувачу освіти, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

2. Система оцінювання роботи здобувачів освіти упродовж семестру

Вид діяльності здобувача освіти	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
1.1. Відвідування лекцій	5	4	2	5	3
1.2. Відвідування практичних занять	5	4	2	5	3
1.3. Робота на практичних заняттях	10	4	5	5	5
1.4. Виконання завдань самостійної роботи	10		5		5
1.5. Виконання модульної роботи	20		10		10
Максимальна кількість балів за обов'язкові види роботи: 50					
II. Вибіркові					
Виконання завдань для самостійного опрацювання					
2.2 Огляд літератури з конкретної тематики	5		5		
2.5. Участь у науковій студентській конференції	5				
Разом	10		5		
Максимальна кількість балів за вибіркові види роботи: 10					
Всього балів за теоретичний і практичний курс: 60					

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях та під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;

- ініціативність у навчальній діяльності.

3. Оцінка за теоретичний і практичний курс: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
54-60 та більше	<i>відмінно</i>	5	A	<i>відмінно</i>
45-53	<i>добре</i>	4	BC	<i>добре</i>
36-44	<i>задовільно</i>	3	DE	<i>задовільно</i>
21-35	<i>незадовільно</i>	2	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1-20		2	F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

4. Оцінка за залік шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
36-40 та більше	<i>відмінно</i>	5	A	<i>відмінно</i>
30-35	<i>добре</i>	4	BC	<i>добре</i>
24-29	<i>задовільно</i>	3	DE	<i>задовільно</i>
14-23	<i>незадовільно</i>	2	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1-13		2	F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

5 Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
90 – 100 та більше	<i>відмінно</i>	5	A	<i>відмінно</i>
82 – 89	<i>добре</i>	4	B	<i>добре (дуже добре)</i>
75 – 81	<i>добре</i>	4	C	<i>добре</i>
64 – 74	<i>задовільно</i>	3	D	<i>задовільно</i>
60 – 63	<i>задовільно</i>	3	E	<i>задовільно (достатньо)</i>
35 – 59	<i>незадовільно</i>	2	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 34	<i>незадовільно</i>	2	F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

8. Рекомендована література

1. Андрущенко (Гринько) С.В. Україна в сучасному геополітичному середовищі. К., 2005.
2. Геополітика. Підручник / В. І. Кудряченко, Ф. М. Рудич, В. О. Храмов. К., 2004. 296 с.
3. Геополітика : енциклопедія. К., 2013. 207 с.
4. Гальцов А.Г. Геополітика та політична географія. Підручник К. : ЦУЛ, 2012. 416 с.
5. Дністрянський М.С. Геополітика. Навчальний посібник. Львів, 2011. 434 с.
6. Доценко А.І. Стратегія регіонального розвитку світового туризму. Навч. Посібник. К.: «Україна», 2022
7. Доценко А.І. Туристичне країнознавство. Навч. Посібник. К.: «Україна», 2022.
8. Дністрянський М.С. Геополітичні доктрини і підходи : критичний аналіз методології. Львів : В.Ц. Л.Н. У, 2003. 114 с.
9. Дністрянський М.С. Політична географія та геополітика України. Навчальний посібник. Тернопіль, 2010. 344 с.
10. Кудряченко А.І. Геополітика. Підручник. К. : МАУП, 2004. 180 с.
11. Кузь О.М. Геополітика. Конспект лекцій. Харків, 2008. 180 с.
12. Липа Юрій. Всеукраїнська трилогія. К., МАУП, 2007. У двох томах: Том Призначення України, 336 с. Том 2. Чорноморська доктрина, 207 с.
13. Мадіссон В.В., Шахов В.А. Сучасна українська геополітика. К. : Либідь, 2003. 178 с.
14. Політична географія і геополітика. Навчальний посібник. За ред. Б. П. Яценка. К. : Либідь, 2007. 255.
15. Шаблій Олег. Основи загальної суспільної географії. Підручник. Львів : Вид центр ЛНУ, 2003. 444 с.
16. Dosenko Anatoliy, Borysova Oksana, Hryniuk Diana. Religious tourism in Ukraine: status and problems of development. Voderni aspekty vedy. Praga, 2023.

9. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Крайні терміни складання та перескладання дисципліни	<i>Перескладання здійснюється відповідно до графіка</i>
Правила академічної доброчесності	<i>Перевірка навчальних робіт на плагіат (згідно Положення про академічну доброчесність і Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних та навчальних роботах).</i> <i>Реферати і практичні роботи, вилучені з Інтернет-джерел не зараховуються. Також не зараховують повторні роботи, запозичені у інших студентів.</i>
Вимоги до відвідування	<i>Пропущені заняття (лікарняні, мобільність і т.ін.) можна відпрацювати, виконавши всі завдання, зазначені на онлайн-платформі MOODLE та переслати в електронному варіанті на електронний ресурс навчальної дисципліни.</i> <i>Здобувачі вищої освіти можуть отримати електронні презентації лекцій і електронні посібники на освітній платформі MOODLE та самостійно ознайомитись із матеріалом при об'єктивних причинах пропуску занять.</i>

Силабус перевірено

«29» серпня 2024р.

Заступник директора

Інституту філології та масових комунікацій

Каріна ШЕКІР